

Nr 363

Av herrar **Eliasson** i Sundborn och **Wahlund**, *angående utlandssvenskarnas rösträtt.*

Enligt riksdagsordningen skall rösträtt tillkomma varje svensk medborgare som är myndig. Medborgarens bosättning utomlands kan enligt grundlagen inte anses utgöra skäl till förlust av rösträtten. I praktiken har dock bestämmelserna om att röstlängden skall upprättas efter mantalslängden medfört att utomlands bosatta svenska medborgare i allmänhet berövats möjligheten att delta i svenska allmänna val. Endast vissa yrkeskategorier bland utlandssvenskarna, diplomater och andra statstjänstemän, sjömän som är inskrivna på svenskt sjömanshus, präster och missionärer, har i särskild ordning beretts möjlighet att rösta.

Riksdagen beslutade 1967 om vissa ändringar i vallagstiftningen i syfte att bereda utlandssvenskar ökade möjligheter att delta i andrakammarval och folkomröstningar i Sverige. Enligt de nya bestämmelserna skall svensk medborgare, som flyttat utomlands och upphört att vara mantalsskriven i Sverige, efter ansökan upptas i röstlängd och därmed få möjlighet att delta i val, om han/hon uppfyller de villkor som riksdagsordningen föreskriver för rösträtt och har varit kyrkobokförd i Sverige någon gång under de fem kalenderåren närmast före det år då röstlängden upprättats. Sitt svenska medborgarskap skall sökande styrka genom intyg om innehav av giltigt svensk pass, Utlandssvenskarna skall tas upp i särskilda röstlängder, som upprättas av centrala folkbokförings- och uppbördsnämnden.

De möjligheter att utöva rösträtten som 1967 års reform ger utandssvenskar får naturligtvis betraktas som ett framsteg. Femårsgränsen ställer emellertid fortfarande många utlandssvenskar utan möjlighet att delta i svenska riksdagsmannaval. Med utvecklingen av våra internationella förbindelser har det blivit allt vanligare att svenska medborgare vistas utomlands som anställda i svenska företag eller som tjänstemän i internationella organisationer. Sådana uppdrag, vilka som regel utföres i nära anknytning till olika verksamheter i hemlandet, avser ofta längre tid än fem år. Dessa svenska medborgare, som sålunda under en längre tid har att företräda och tillvarata svenska intressen i utlandet eller att delta i internationellt arbete, bör med samma rätt som t. ex. diplomater kunna kräva möjligheter att utöva sin enligt grundlagen givna rösträtt.

Att 1967 års reform inte till fullo motsvarat de krav på vidgad rösträtt för utlandssvenskarna, som länge rests på olika håll, visas bl. a. av att flera

motioner i frågan väckts vid både 1968 och 1969 års riksdagar. Samtliga motionärer har ansett att femårsgränsen är alltför snävt tilltagen och krävt utvidgningar.

Enligt vår mening finns det inte skäl för att begränsa utlandssvenskarnas möjligheter att rösta till en viss period efter utflyttningen. Som villkor för att utomlands bosatt svensk medborgare, som i övrigt uppfyller bestämmelserna för rösträtt, skall få utöva rösträtten bör enbart gälla att vederbörande någon gång varit kyrkobokförd i Sverige. En sådan utformning behöver inte befaras medföra risk för missbruk. Innehav av svenskt pass bör ha samma bevisvärde efter en femårsperiod som under densamma. Om det anses nödvändigt att av praktiska eller andra skäl hålla fast vid en viss tidsgräns under en övergångsperiod, bör tidsfristen kunna utsträckas till tio år.

Med hänvisning till vad som anförts i motionen hemställer vi,
dels att

1. riksdagen beslutar att utomlands bosatta svenska medborgare, som är myndiga och innehar giltigt svenskt pass, äger delta i riksdagsval och folkomröstningar i Sverige, om de någon gång har varit kyrkobokförda här i landet;

2. — om yrkandet under punkt 1 inte vinner riksdagens bifall — riksdagen beslutar att utomlands bosatta svenska medborgare äger delta i riksdagsval och folkomröstningar i Sverige på under punkt 1 angivna villkor, dock endast om de varit kyrkobokförda här någon gång under de tio kalenderår, som närmast föregått det år då röstlängden upprättats;

dels att vederbörande utskott utformar erforderlig lagtext.

Stockholm den 27 januari 1970

Lars Eliasson (cp)
i Sundborn

S. G. W. Wahlund (cp)